

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranger, 5

ELS HOMES DEL DIA

Fot. MERLETTI

La ponència de la Junta local de Reformas socials, reunida pera estudiar l' aplicació de la Lley del descans dominical a Barcelona.

CRONICA

PREPARAT ab el mocador á la má, porque quan caigui prosternat no m' haji de respallar las genolleras—lo qual fentho en diumenje sería una transgressió de las lleys divinas y humanas;—me trobo en aquesta actitud ¿per qué dirían?

Per reverenciar com se mereix á Jehová Maura en sa calitat de institutor del descans dominical.

—¡Gloria á Maura en las alturas del poder y pau y descans aquí en la terra espanyola entre 'ls homes de bona voluntat!

Aquest será l' estribillo ó l' artífona de las mevas alabansas, sempre que la Lley del Descans dominical en tota la seva puresa s' arribi á cumplir... no la de avuy, qu' es un verdader galimatías sino la que s' ha de dictar qualsevol altre día, quan més aviat millor, obligant al descans en absolut sense escepcions de cap mena ni contemplacions á ningú.

Y alabaré á n' en Maura, y fins el veneraré y l' adoraré, porque en aquest punt en Maura hauria pogut més que Deu... Demostrará ell sol major omnipotencia que la del Omnipotent.

* *

No ignorará el lector, com á bon cristiá, que la santificació de las festas está imposada en la tercera prescripció del Decálech dictat per Jehová ó Moisés en la cima del Sinaí y per Moisés grabat en las taulas de la Lley.

Ja llavoras la grey israelita necessitava que li manessin d' ordre divina la santificació de las festas.

¡Y si n' han passat de sigles desde aquella fetxa memorable! Donchs á pesar del temps transcorregut, á pesar de haver amenassat la Iglesia ab las penas eternas del infern als que traballessin en diumenje, ha sigut menester que 'n Maura prengué la cosa pel seu compte.

Per aixó havém dit y repetím que si consegueix el seu propósit l' atlot mallorquí podrá més que Deu.

Y será necessari erigirli iglesias y altars.

Además de adicionar la quarta prescripció del Decálech ab un nou precepte.

N' hi haurá poch ab dir: «Honrarás pare y mare.»

S' hauria de dir: «Honrarás pare, mare y Maura.»

* *

Pero aixó sí, tal com s' ha establert avuy el Descans dominical, la cosa no val la pena.

Es una falornia, un desgabell, un *quiero y no puedo*, y amenassa convertirse en un cau de qüestions y enredos.

La Lley votada y 'l Reglament dictat per aplicarla conté massa escepcions, que donan lloch á las interpretacions més disbaratadas. Cada hu procurarà acomodarla á las sevas necessitats y als seus capritxos y al últim succehirá alló de «feta la Lley feta la Trampa,» y no arribará á coneixer la del Descans dominical, ni la Junta de Reformas socials que l' ha parida.

Aixó es degut, en primer lloch, á faltarli á la tal Lley una condició essencial, la de acomodarse á las Lleys inmutables de la Naturalesa.

Gran cosa sería que l' Home pogués prescindir de treballar, no dich els diumenjes solament, sino la major part dels días de la senmana. En aquest cas y sense necessitat de que 's dictessin lleys que l' obliguessin, la major part dels días de la senmana descansaría.

Desgraciadament no succeheix aixís. Els días de festa, com els días de feyna, l' home viu subjecte á

las mateixas necessitats. La primera y principal es la de alimentarse, y ¿de hont treurá l' aliment si no se 'l guanya?

¡Oh, y en aquesta societat, ahont tothom lluyta pel bossí de pá y en la qual la recompensa del treball á penas basta pera lo més necessari á l' existencial!...

De manera que la Lley que li imposa 'l descans obligatori un día de la senmana, en aquest día deuria provehirlo de aliment. Llavors el precepte del descans sería quan menos un xich equitatiu.

Encare qué tampoch resultaría practicable.

* *

Perque ó tots fem festa ó tots treballém.

Y no 's concebeix qu' en l' organisme social tothom pugui fer festa en un día dat, com no sigui previa la paralisació de tot el moviment de la vida social.

Suposém que del diumenje—ja qu' es aquest el día predilecte—se 'n fes alguna cosa més que un día festiu: se 'n fes el día de la humana fraternitat, alguna cosa semblant á las festivitats de familia, en que tots els membres de la mateixa se reuneixen á menjar en la mateixa taula. Suposém que l' Estat, en semblant día, digués:—Avuy jo pago, y s' encarregués de alimentar á tots els ciutadans.

¿Sería possible el descans dominical?

¿Quín descans tindrían els encarregats de preparar y de repartir els menjars entre 'ls que descansessin?

Ells en aquell día treballarían per tots.

Donchs si ni portant las cosas fins á un tal extrém d' equitat fraternal resulta possible el descans per tots els sers humans ¿cóm ha de serho anant cada hú per ell en aquesta societat egoísta y sense entranyas?

Per aixó en lloch de una Lley seria, rigurosa, de preceptes terminants s' ha dictat una Lley que fa partir de riure, una Lley plena de inconseqüencias, una Lley més propia pera ser burlada que pera ser complerta, una Lley, en fí, que pugnará sempre ab las condicions de la realitat implacable, ab la manera de ser del organisme social y ab la corrent irresistible de las costums.

El mateix Maura, els diumenjes, se farà respallar la roba pels seus criats, se farà guisar els aliments per la seva cuynera: si surt á passeig no anirá á peu, sino en carruatje, ab lo qual tindrú que farà faltar al precepte dominical á tots els seus servidors.

¿Cóm se las compondría, si 'l cotxero, la cuynera y 'ls criats li reclamessin el descans y 's neguessin á servirlo? Homes son com ell mateix y com á tals acreeadors als mateixos drets, y com á tals compresos en el precepte del decálech que imposa la santificació de las festas. Per lo tant se comet ab ells una injusticia, com una injusticia se comet així mateix ab els que volguent y necessitant treballar se 'ls priva de ferho.

* *

Y lo que passa á casa de 'n Maura y á casa de tothom en particular, passa en major escala en l' organisme social.

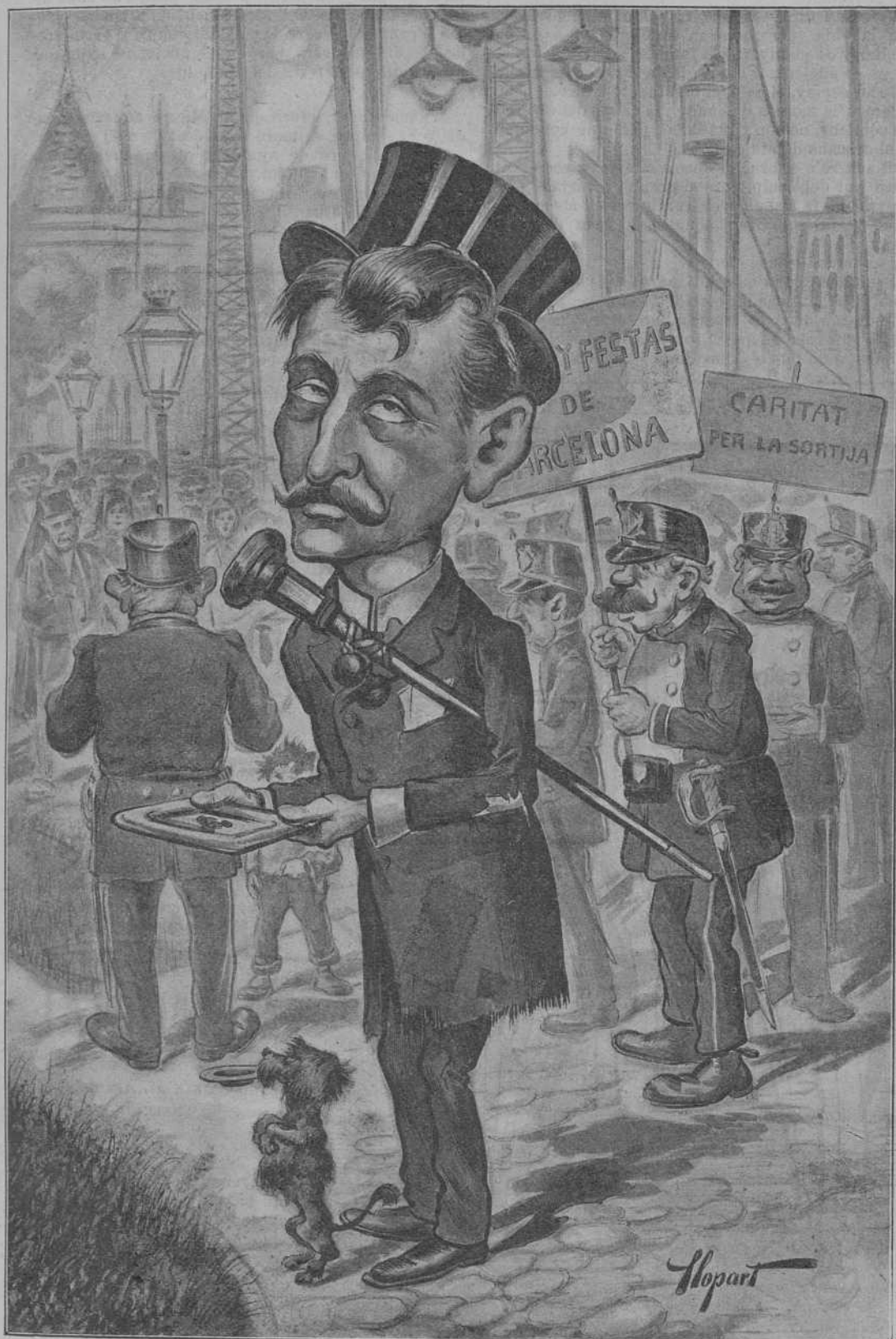
—Farás festa 'ls diumenjes—li diu la Lley al ciutadà.

—Está bé—respón aquest—faré festa; pero ¿en qué emplearé las horas vagativas?

Li diuen que pot anar á la iglesia.

Está bé; pero ¿y á la iglesia, que per ventura no treballan? Las missas, els oficis, els demás actes del culte constituheixen la industria dels eclesiástichs, y de industrials poden calificarse á pesar de son ca-

EN BUSCA DE FONDOS

—¡Tinguin llástima y pietat d' un pobre alcalde que vol fer festas y no sab d' ahont treure 'ls quartos!...

rácter espiritual, desde 'l moment qu' están subjectes á retribució.

El ciutadá dirá:—Si ells treballan, si ells se guanyan la vida ¿per qué se m' ha de privar á mí de treballar y de guanyármela també?

Si no es aficionat á cosas de la Iglesia, se li senyala com esplay, el café, el cassino, el teatro.

¿Pero y 'ls mossos del café y 'ls criats del cassino y 'ls cómichs, no son ciutadans? ¿En qué coneixen ells el descans dominical?

Pot anarse'n á fora en busca d' esplay. respirant l' ayre pur del camp; pero si pren el tranvía ó 'l ferrocarril ¿no fa treballar als conductors y als maquinistas? ¿Cóm practican aquests la festa del diumenje?

¡Y cuántas inconseqüencias!

El café obert y la taberna tancada. El teatro funcionant y prohibidas las corridas de toros... ¿Perqué?

¿Es que 's té á la taberna per desmoralisadora? Donchs suprimeixis en un tot, no 'ls diumenjes precisament, sino tots els días de la senmana.

¿Es que 's té á las corridas de toros per un espectáculo indigne y bárbaro? Donchs acabis ab ellas de una vegada: ordenis l' arrasament de totas las plassas. Prohibir las corridas els diumenjes y permétre-las els dilluns, será per molts aficionats extendre fins, al dilluns la festa del diumenje.

Decididament, crech qu' en Maura aquesta vegada, com sempre, s' haurá equivocat de mitj á mitj.

Ja no m' hauré de ajonollar al seu davant, com sospitava en un principi.

Torno á ficarme 'l mocador á la butxaca y 'm despedeixo d' ell, dihentli:

—Salut y mals-de-cap!

P. DEL O.

INTIMA

Prou voldría olvidarte,
y desterrar per sempre

del meu pit, el carinyo
que tú vas ferhi neixer;
mes, lo meu cor t' adora,
y al cor, no se 'l governa.

Comprenc que tú, per mí,
sols sents indiferencia;
comprenc que jo, per tú,
soch un cero á l' esquerra;
per 'xó, sempre he guardat
ma estimació secreta.

Pero, apesar de tot,
tas miradas, m' alentan.
Si una paraula 'm dius,
del ánima al fons m' entra;
y si un somris m' envías
em causa joya inmensa.

Fá pochihs días, recórdaho,
vas fingir que no 'm veyas;
passant per davant meu,
arrogant, y superba
deixantme al no mirarme,
sumit en la tristesa.

¡Com lluhía, als raigs del sol,
ta rossa cabellera!

¡Com m' atreyan las gracias
de ta figura esbelta!...

Per mí, de la hermosura
tu ets la deitat perfecta.

Portabas un cos blanch,
y la faldilla, negra.

Lo cos, simbolisaba
ta virginal puresa;
la faldilla, 'l color
que te la meva estrella!

E. DEL F.

MEMORIAL

QUE UNA MARE DESOLADA
DIRIGEIX AL ALCALDE
PRIMER

SENYOR:

Tres días, tres días mortals
hi passat, d' Herodes á Pilats
y de Pilats á Herodes, buscant
plena de neguit quí era 'l que
d' aixó del descans domini-
cal se cuydava.

Un me deya: «Es cosa del
bisbe.» A cal bisbe anava co-
rrent, y allá 'm comunicavan
que m' havia errat de camí.

CURIOSITAT SATISFETA

—Sr. Francisquet ¿qu' es aixó del *coso blanco*?
—Una pesseta l' entrada: vel'hi aquí lo qu' es.

A LAS ARENAS
FINAL DE LA TEMPORADA D' ÓPERA

Ultim número: l' arrastre.

«Es qüestió del general», m' assegurava un altre. Y al presentarme á la Capitania, m' cridavan ¡atrás! y m' deixavan materialment ab la paraula als llabis.

Un altre m' enviava al Govern civil, jurantme que allí y en lloch més que allí tenian l' exclusiva d' aquest assumpto, y á cal governador m' escoltavan com si 'ls parlés de la lluna.

Afortunadament un municipal al qui ahir vaig comunicar els meus apuros va resultar més ben enterat que ningú, y per ell sé de bona y legítima tinta que vosté, senyor alcalde primer de Barcelona, es l' únic representant, guardiá y intérprete que la llei del descans dominical té en aquesta població.

Desesperada com estava, al enterarme de que era á vosté á qui tenia que dirigir-me, el cor va obrir-se'm á l' esperansa, segura de que ningú millor que un pare de familia sabrá comprendre la magnitud del meu infortuni y s' penetrará de la realitat, posant fi á la lamentable situació que la inauguració del descans dominical acaba de crear-me.

Jo tinch un fill, Senyor: un fill de vintitres anys, que basta que sigui meu pera que jo 'l consideri el més maco y l' més bon xicot de tots els que per aquí circulan.

Ocupat tota la senmana en el seu magatzém y 'ls diumenges fins al mitj día, cap queixa tenia d' ell, y no era prou la meua boca—que li asseguro que no es de las petites—per' alabar-lo. Dels vespres, raro

era l' que sortia y encare no més una estona, y en quant als diumenges á la tarde, rodar un parell d' horas pel Parch ó entrar á veure una sessió de cinematógrafo eran las úniques calaveradas que fins ara s' havia permés.

Pero ¡ay, senyor alcalde! ¡ab cuánta rahó diu el ditxo que 'l bon temps dura poch!

Venir l' implantació del ditxós descans dominical y girarse'm el meu fill com una mitja ha sigut tot hù. No en vá sant Agustí declara que l' ocasió es la mare del pecat y que si en el mon no hi hagués coloms no hi hauria colomistas.

Ja l' dissapte al vespre, á l' hora de sopar, vaig coneixe que la cosa s' embrutava, y encare que no molt precís, vaig tenir com un pressentiment de lo que anava á succehir-me.

—Mare—va dir-me 'l noy,—demá fassi 'l favor de cridar-me dematí.

—Y aixó? ¿Quina 'n portas de cap?

—Vaig á fora.

—¿A fora? ¿Lluny? ¿Ahont vas?

—No ho sé: á corre per aquestas montanyas. Al Coll, al Tibidabo, á Vallvidrera, ahont se presenti. Demá s' estrena 'l descans dominical y es qüestió d' aprofitar bé 'l día.—

Aixís va ferho, Senyor, y tan bé va aprofitarlo, que quan á la una tornava del camp, suant com un carreter y ab la camisa horrorosament bruta y enmatxucada, á corre-cuyta vaig haver de cusirli 'ls

pantalons que se li havían foradat de dos ó tres puestos, amén del disgust que vaig tenir al véureli esbotzadas las sabatas, unas sabatas que tractadas ab respectuós mirament encare li haurían pogut durar quinze ó vint días.

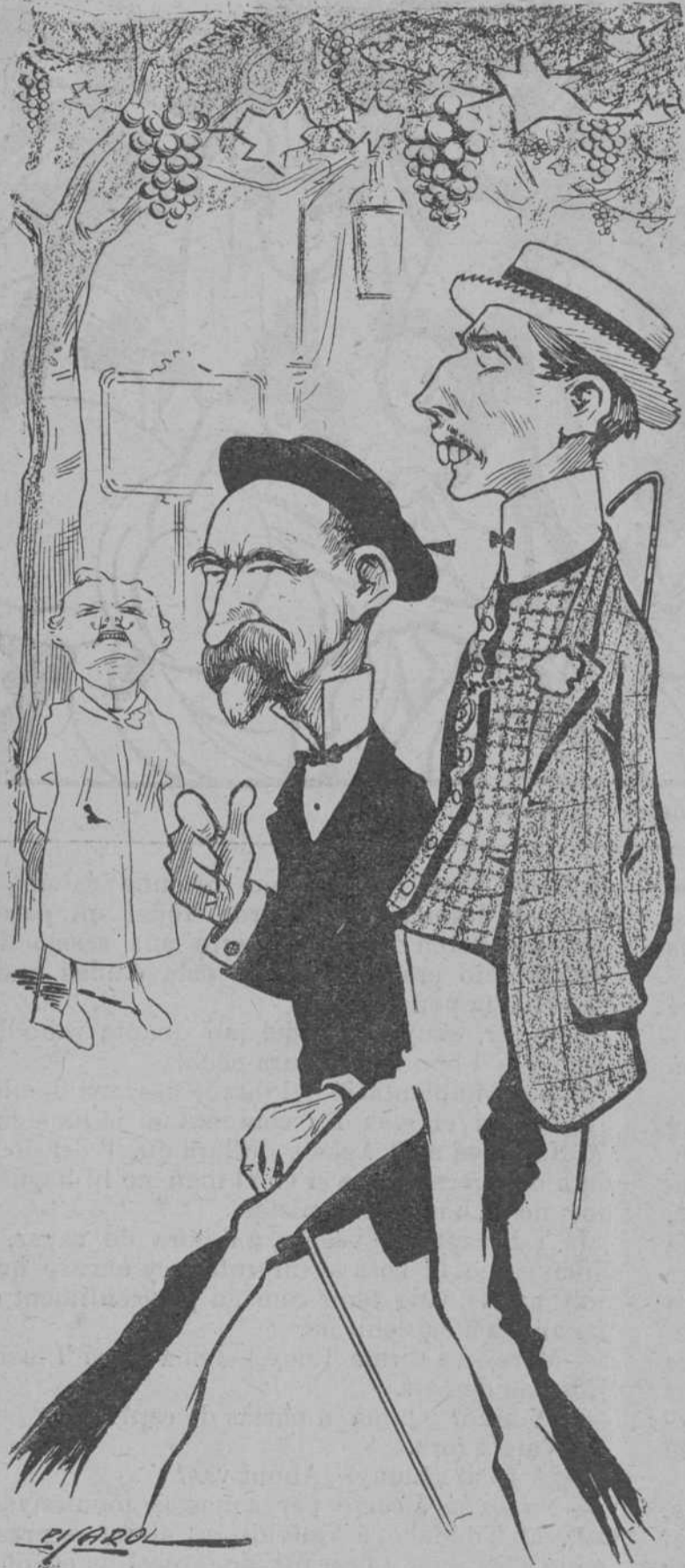
Pero no fou aixó tot. Acabat el dinar, va demanarme quartos.

—¿Cinquanta céntims?

—¡Cál!—va dirme:—lo menos necessito tres ó quatre pessetas.

—¿Per qué las vols?

A LA RAMBLA DEL MITJ

—¿Per qué n' han desistit d' aquella parra que anavan á fer aquí?

—Perque á la Casa Gran tenían ganas de ficars'hi, y 'ls vehins van comprendre que, interveninhi l' Ajuntament, lo qu' ells volían que fos una parra, hauría resultat una vinya.

—Per expansionarme, per divertirme, per disfrutar dignament d' aquest descans dominical que avuy hem tingut el gust d' inaugurar.

—Pero... ¡tres ó quatre pessetas!... No me las havías demanadas may...

—¡Naturalment! Com que may havía tingut ocasió de gastarlas...—

Per no ferme pesat, senyor Alcalde: que li vaig donar els diners y que mudada la camisa y canbiat el calsat, un calsat nou que tenia de repuesto, va donarme un rápit ¡adeu! y se 'm va escorre escalas avall furient com una exhalació.

¿A quína hora va tornar? Horroritzis, Senyor, horroritzis... Va tornar ¡á las deu!, un' hora en que ja todas las iglesias son tancadas y pels carrers se comensa á veure un que altre sereno.

Jo, calculi, estava indignada, pero més va creixe la meva indignació al demanarli compte dels diners que li havía donat y de la manera cóm desde acabant de dinar havía invertit el temps.

Dels diners no n' hi quedava un céntim, y en quant al temps... de recordarho no més se 'm posa la pell de gallina.

De bonas á primeras se n' havía entrat al estanch á comprarse un parell de puros.

Seguidament havía anat al café.

Després, engrescat per un amich aficionat als cotxes, havía fet una carrera.

Finalment, se 'n havía anat á ballar no sé ahont, y allí, vóltala que la voltarás, li havían tocat las nou y mitja sense adonarse'n.

¡Tot aixó, un noy que fins el día 10 d' aquest mes havía sigut un modelo de sobrietat y cordural!...

Com ja comprendrá, senyor Alcalde, semblant desgabell necessita un remey enérgich, y al meu entendre l' únich que hi cab es la abolición de la lley del descans dominical, en tan mal hora ideada pels senyors governants de Madrid.

Interéssishi tot lo que pugui; interposi la seva influencia, qu' es grossa y eficás, y 's guanyará la gratitud de la patria y l' aplauso de las mares barceloninas.

Ja veu, senyor Alcalde, que aixó no son falornias ni quimeras sense consistencia. Tinch la rahó á graps, á cabassos, á carretadas, y la tinch perque la nova lley, no sóls no serveix de res, sino que 'ls diumenges, may, may havía vist al meu fill tan cansat com desde que está establert el descans dominical.

Justicia qu' espera conseguir la seva rendida servidora: *Quiteria Cassaranyas*.

PER LA COPIA

A. MARCH

EPÍSTOLA

Á ANGEL GARCÍA.

Jo crech, amich, que si algun día venen, per etzar, á tas mans aquestas lletras que per ser de qui son poch valor tenen,

tú, que dintre dels cors, seré, penetras y ab els seus pensaments y bategadas t' hi identificas be, y t' hi compenetas,

sabrás del cert, que son notas robadas del llibre de la vida, per un home que ha sofert y ha plorat moltes vegadas?

Tú, ja sabs la desgracia lo que dona, que molts cops, per plorá esclaffm á riure, y vivim mitj en serio y mitj en bromal

Jo he sentit com tothom, l' ansia de viure, pero ha vingut un temps en que las penas no m' han deixat un moment lliure

y els dolors m' han lligat ab sas cadenas

UN ALCALDE FELÍS

—Anant com continuament aniré de tiberi en tiberi, ¿per qué necessito tenir á casa meua cuyna, ni menjador, ni plats, ni soperas?

de moda, las *matinets*, las *soirées*, las *fashionables* etc. Y la gent vinga omplir las cedisas, y els artistes vinga ferho bé, y el públich en general vinga aplaudir tots els números ab l'entussiasme degut. Els panxa contents rihent las pallassadas del clowns Rice, Jacome, Toni Grice y Alex; y els aficionats al género seriós, encantantse ab els portentosos traballs de 'n Boller, dels germans Selvas, de Madame Dublin, de Mlle. Henryette y demés parts de la *troupe*.

CATALUNYA

Grans preparatius para la temporada d'hivern. El quadro sembla que vé reforstat ab la figura de un actor cómic de punta, Rogeli Juarez, qui dirigirá la companyia de sarsuela petita que va á debutar dintre de poch. Diuhen qu' es aquest artista un actor de molta vis cómica y de gran talent. Pot donarse ya per cert que l'esmentat quadro el formarán: Primeras tiple: Srtas Juanita Ramón, Pilar Martí y Sra. Eduarte; característics: Antonia Garcia y Julia Martín de Juarez; director: Rogeli Juarez y actora: Miró, Vera, Gordillo y Alba. D'obras novias se'n donarán una infinitat, estrenantse desseguida las de més éxit de Madrid: *El pobre Valbuena*, *El abuelito*, *El ciego de Buenavista*, *El rey del valor*, *Los nervios*, *El Retiro*, *¡Lagarto... lagarto!*, y para inauguració es molt possible que 's posi en escena *Los picaros celos* de quina obra 's tenen las millors noticias.

GRANVÍA

Demá, dissapte, inauguració de la temporada. El primer actor, Enrich Palacios, dirigirá una notable companyia en la que s'hi destacan artistes de mérit dintre 'l género petit. La primera tiple cómica Elvira Lafont que tant ha agradat á *Novetats* en «Els allotjats» y un'altra primera tiple, Elisa Entena que segóns diuhen es també notable, portarán el pés de aquesta campanya. El teatro s'ha reformat en materia de bon gust y de comoditats pel públich.

CARTA DE 'N CAMBÓ

y al entierro he assistit de ma alegría
tot glassantse'm la sanch dintre las venas!

Y han vingut á guaytarme en la agonía
estrafent una fúnebre ganyota
els amichs á qui jo ab mes fé volía!

La paciència, ve un día que s' agota,
y si dura el sofrir, sense paciència
l' enuig reconcentrat de cop explota

y llensa com volcá en efervescencia
la lava del despreci á sa vorada
y cobreix quan se troba á sa presència!

Per tú, no va, company, la punyalada!
El que 's crega aludit, que aixís ho diga,
que jo 'l contestaré ab la cara alsada!

Ni soch la Providencia que castiga,
ni soch un Deu irat que vol revenja
ni es que jo á fer de jutje á punt estiga...

Soch sols un ciudadá que 'ls hábits penja
de cortés y decent, que escup al rostre
de molts de sos amichs, y aixís se venja,

y si sentiu farúm ben aprop vostre
aparteuvos aviat, que 's l' alenada
que la boca d' algúns, fetosa mostra!

Avuy, amich, aquí faré parada
que fins la ploma, ingrata, se 'm rebela
negantse á caminar, y en la mirada
sento un núvol de plors que me l' entela!...

ANGEL VILANOVA

TEATROS

TÍVOLI—CIRCO EQUÈSTRE

La companyia Alegria continua en sa campanya ab tanta bona sombra comensada. Ya som en alló dels días

«Amichs de la comissió de festejos: Aquí va una remesa de sardanas. Jo, quan tot ho tingueu á punt, ja baixaré á ballar...»

Tot això fa suposar que la concurrència no 's farà desitjar.
Y que ho celebrarem moltíssim.

CONCERTS «EUTERPE»

El sext concert va celebrar-se ab l'assistència de una gran gentada.

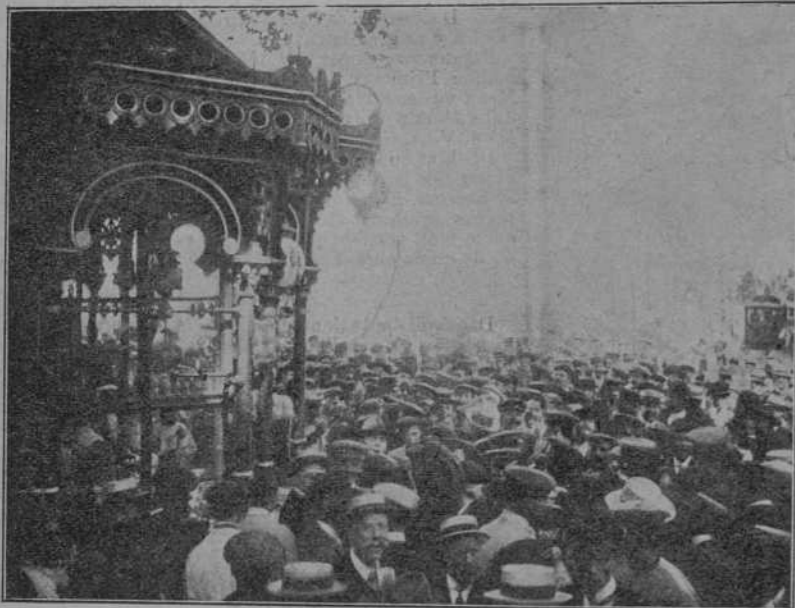
Tots els números foren aplaudits havent-se tingut que repetir algunes pessas. *La Euterpe* de 'n Manent y la *Marxa triunfal* del director senyor Rafart agradaren extraordinariament. El tenor senyor Furés cantá ab bas-

tanta perfecció el raconto del *Lohengrin* y la senyora Wall Rosell perfilá *L'Anyorament* de 'n Clavé ab molt de gust y sentiment.

El coro y la orquesta: *a pedir de boca.*
E niente di più.

N. N. N.

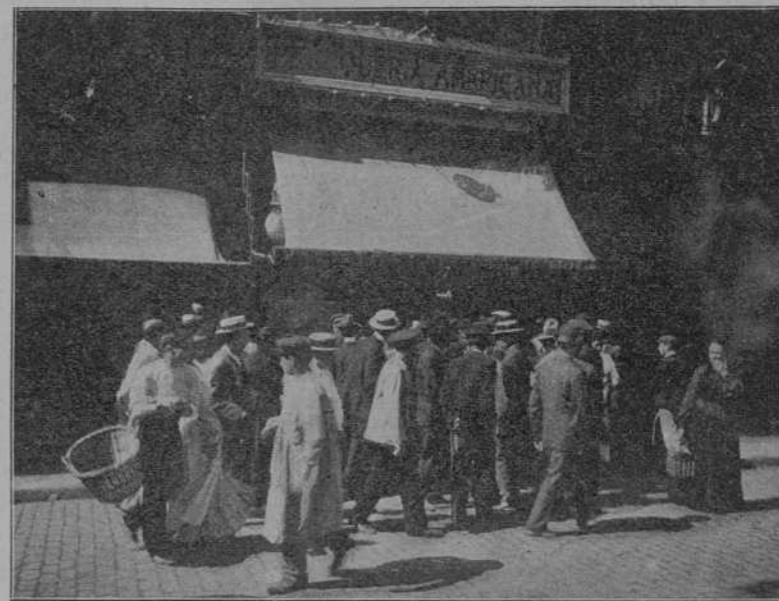
Inauguració del descans dominical á Barcelona

Un grupo exigint que 's tanqui 'l kiosco de Canaletas... que no té portas.

La multitud descansant á l'entrada del carrer del Hospital.

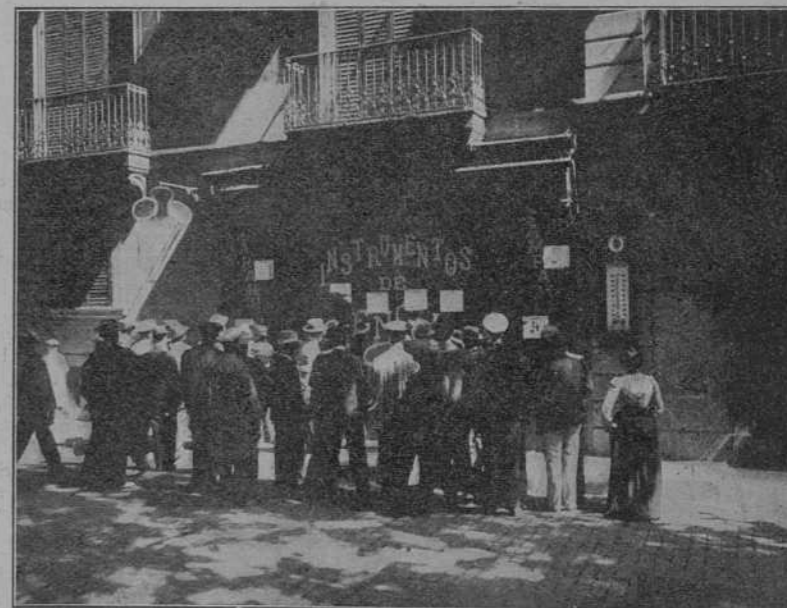
Demanant el tancament d' una taberna al Plá de la Boquería.

Comissions que recorren la ciutat buscant infraccions de la nova Lley.

Davant del «Petit Pelayo.»

A la rambla dels Estudis.—Un industrial que explica al públich per qué ha tancat.
(Instantáneas d' un aficionat que 'ls diumenges se passeja ab la máquina per pura distracció.)

Festas, festas... vingan festas

Allá á l' any de la picó els mes llestos ciutadans volent solemnissá 'ls sants de la seva devoció, després de molt barriná y de rompres molts la testa varen acordar fer... festa

molts días que ningú 'n fá.
Per Sant Joan, la Candelera, per Corpus, per l' Ascensió, pels Reys, per la Concepció, per San Joseph, per San Pere... es á dir vint festas mes que ab permís del Ordinari van fer constá al calendari sens' que ningú protestés. ¡Protestá... altra feina hi há! á tothom agrada 'l jeure...

A LA PLASSA DE CATALUNYA

—Ramonet, el cap viu. Que no 't succeheixi ab aixó com ab lo del Centenari, que vas acabar l'adorno del passeig de Colón quan ja feya quinze días que havían passat las festas.

¡BONA IDEA!

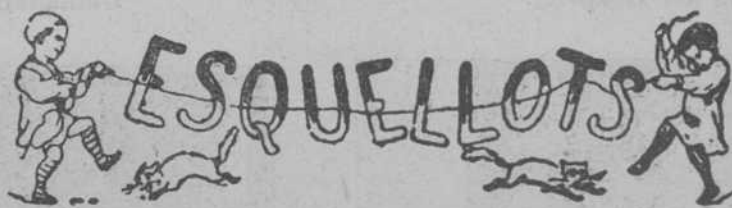

—En Padró diu que pera arreglar la plassa de Catalunya necessita aranyas... Vaig á veure si 'm vol á mí.

¡que las probi algú de treure veurá la que s'armará!
Si al burro mes laboriós li va bé un día d'estable... ¿perqué no ha de sé agradable al home mes... religiós? (s'entent .. si 'ls cobra plegats sense merma ni descuentos, que sinó... no está per quientos, no li xocan els quebrats.)

Un día, 'ls Estats Units no sabent com obsequiarnos van resoldre regalarnos una festa ¡eh qu' aixerits!
¡Als pochos anys *per fer la pau* sense gaires ceremonias 'ns van birlá las colonias y 'ns van deixá 'l cutis blau!
¡Gran festa 'l primer de Maig! mes tan mal representada que cada any per 'questa diada hem de tení un nou ensaig. Pro encar no n'hi había prou ab els días senyalats... ¡anavam massa cansats! y per inventá un joch nou van nombrá una comissió que d'acort ab el govern transformés en Cel, l'Infern de la nostra situació y aquest govern paternal carregat de bon intent vé y decreta en un moment el Descans Dominical. Are sí que anirém bé podent fer tan sovint festa, id' aquest, si, que algú protesta! pero jo no entench perqué: El Descans Dominical es l'única panacea per aquesta nació nea que tot ho espera de dalt. Ningú 'ns aventatja en Fé; pero per motius diabólichs cert que som els mes catolichs, pero, 'ls mes ganduls... també.

JOSEPH ROSELLÓ

A mida que 'ns aném aproximant á la celebració de las festas de la Mercé, creix l'animació.

—¿L'animació del públich?

—No, senyors: l'animació del arcalde.

**

Bé podém dirho ab tota la boca. May, desde qu'empunya la vara, l'havíam vist tan actiu, tan treballador, tan decidit.

Avants casi sempre estava malalt. Passava més temps al llit que al silló de l'arcaldia. Avuy en cambi, sembla un altre home, convocant á las associacions, als cassinos, als representants del vehinat, nombrant comissions y comissionetas, empenyent al un, aixussant al altre.

Decididament, el Sr. Lluch se proposa *divertir* al poble de Barcelona. S'ho ha ficat al cap y ho conseguirá.

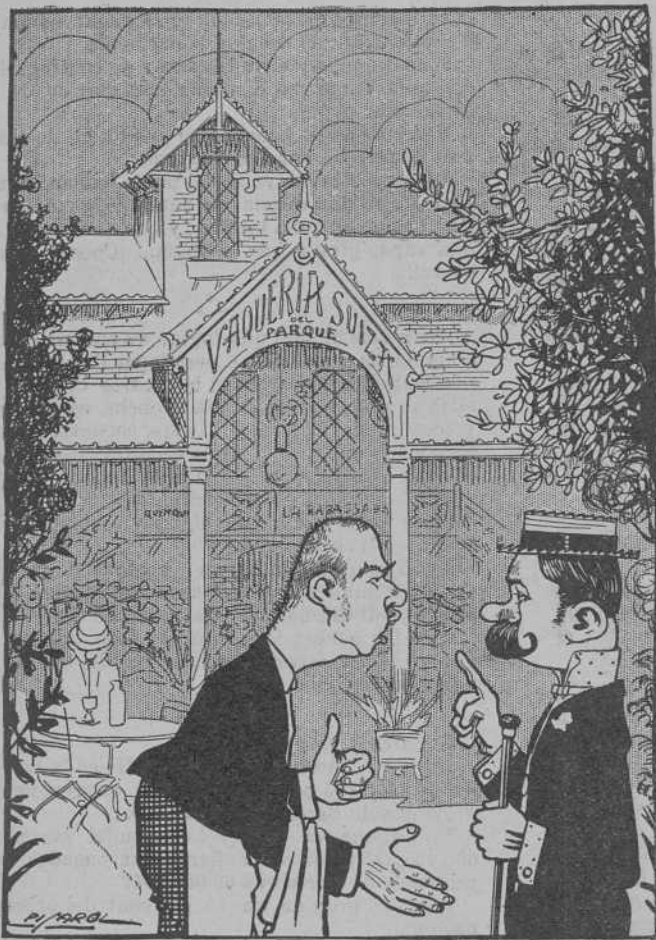
**

Precisa correspondre al seu zel festiu.

Avuy encare no ha pogut combinar ni un mal programa, ni es fácil que 'l programa s'arribi á ultimar avants de la fetxa de las festas.

De manera que aquestas serán com una cosa im-

TAFANERÍA

- Escolti, camarer, ¿ahont es el gat?
 —¿Quin gat?
 —El que diuben que hi ha tancat aquí dins.
 —¡Ah!... Aixó ho hauria d' anar á preguntar á algun regidor.

provisada. Surtiran lo que surtin. Aixís quan menos se descartan compromisos.

Pero un número del programa ja li pot posar desd' ara si vol seguir el nostre consell.

D' ell sol depén el realisar-lo. Un número á càrrech exclussiu d' ell mateix, de la seva sola y única persona.

No té més que fer colocar la seva vara á tall de trapeci en la balconada de la Casa Gran, y en un día donat, cap al final de las festas, sortir ell á ferhi la gran planxa.

Ab aixó sempre li quedaria 'l consol de poder dir:

—Si tothom hagués fet lo que jo, Barcelona hauria celebrat las grans festassas del sigle.

Ab molt misteri sigueren convocats per l' alcalde del Rey els voluntaris cataláns supervivents de la guerra d' Africa.

El Sr. Lluch ne portava una de cap y no volia que ningú s' enterés dels seus projectes.

Pero al últim s' ha sapigut.

Divulguemho, que la cosa val la pena.

Els voluntaris han sigut invitats á fer entrega á la ciutat del uniforme gloriós que vestían en las épicas jornadas de Tetuán y de Wad Rass.

Aquests uniformes serán depositats en el Museo de la Historia.

Y en cambi d' ell se 'ls ne donará un altre, nou de trinca, que 'l podrán vestir per tot día, ab la particularitat de que al infern del jech s' hi trobarán una credencial de custodis dels nostres monuments públichs.

De manera que al peu de cada monument hi haurá sempre un voluntari de la guerra d' Africa.

Lo que 'm fá més gracia es que se 'ls provehirá d' armament modern; pero sense municions.

Aixís deuen haverho demanat en somnis l' estátua de 'n López y López y la de 'n Güell, apareixentse al Sr. Lluch, autor de la idea.

No li demanarían may lo mateix ni la de 'n Prim que 'ls va conduhir á la victoria, ni la de 'n Clavé que va cantar las sevas glorias en *Los nets dels almogàvers*.

¡La gloria y 'l pál... ¡Dos cosas distintas y á voltas ben contraposadas!

S' ha de agrahir al Sr. Lluch que assegurí 'l pa de la vellesa als voluntaris supervivents de la guerra d' Africa.

En cambi no se li pot aplaudir de igual manera l' idea de convertir en figuras decorativas als héroes de la patria.

El passat diumenge, foren molts els establiments que, cumplint malagradosos ab la lley del descans, sortiren engalanats ab lletereros ofensius á n' en Sánchez Guerra.

Un dels que més cridaren l' atenció 's vejë clavat á la porta de un llauner, á la Travessera de Gracia, y deya senzillament:

«Tancat pel cas especial de cumplir com es degut la nova Lley (del embut) del Descans Dominical.»

Aquest aixerit llauner, que 's veu que d' embuts ne fá no més quan ne té ganas, va tenir molt poca picardía. Aquests versos per fer mal al Govern están massa ben fets. Havían de ser com acostuman á ser tots els versos de lleterero: coixos y ab pessima ortografia.

Ha mort á Barcelona, en una edat bastant avanzada y casi en la indigencia, Carlos Calvacho, un actor cómich castellá d' aquells de *buena cepa*, que en els seus temps havia fet molta forrolla, porque 'l seu art era, dintre del classicisme encartonat de l' época, verdaderament naturalista. Era ademés autor de un gran número de comedias, algunas de las quals van tenir éxit indiscutible y continúan representantse encare avuy día.

Com es moneda corrent á Espanya, entre las pobres victimas de l' art escénich, en Carlos Calvacho

ha mort olvidat de tothom, voltat tan sols de quatre amichs que li han donat l'últim adeu.

D. E. P.

Son molts els cassadors que 's queixan de las dificultats que troban en l'expedició de las llicències de cassa.

Dificultats y lentituts inexplicables.

Regularment, després de haver fet el desembols, passen tres, quatre y hasta cinch senmanas avants de que s'enllesteixi 'l document que 'ls autorisi á fer la guerra á mort á las perdús y als conills.

Sr. González Rothwós: tingui una mica de consideració als simpátichs cassadors.

EL PORVENIR DELS TOREROS

—Hé aquí las conezcuencias del dichozo descanso...
¡A 10 zéntimoz, á 10 zéntimoz bombaz!...

Posar la firma al peu de una llicència, no costa pas tant.

La escena á Simancas, la terra ahont se conserva 'l copiós arxíu de las glorias nacionals.

Sens dupte, ab el noble afany de continuarlas, el día de la Verge van disposar una corrida de toros de caràcter popular.

Una corrida de aquellas en que tot fill de mare té dret de ferse donar una banyada.

Ja dos ó tres minyons del poble havían sigut obsequiats ab una carícia de aquestas, quan sortí un banyut que no volía bromas, y que al veure voleyar una capa, girava quía y fugía... ¡Cobart més que cobart!...

Quan vels'hi aquí que fugint va embestir una carreta de las que 's posan pera tapar l'entrada de la plassa. Sobre la carreta hi havia tres donas, una d'ellas ab una criatura de pit. Donchs, carreta, donas y criatura, tot va anar en l'ayre, cebantse 'l banyut ab ellas, y en especial, ab la criatura, que 'n sortí ab el crani esbadellat com una magrana.

¿Diuhen que aixó es horrible?

¡Y cá ha de ser! Espanyol, molt espanyol, y civilisador, molt civilisador!...

Jo no sé qué fá en Maura. A horas d'ara hauría de haver publicat un decret manant aixecar acta de un episodi tan hermós, y al arxíu ab ella.

Que las generacions futuras vegin que no tot á Espanya son catástrofes com las de Cavite y de Santiago de Cuba.

La taronja encare raja.

Durant l'últim mes d'agost, l'Hisenda ha recaudat 104.592,395 pessetas. D'ellas corresponen á la provincia de Barcelona 10.399,669.

En lo que va d'any lo recaudat ascendeix á 636.425,527 pessetas. Y han sigut pagadas per la provincia de Barcelona 63.008,951.

Es á dir: prop de un 10 per cent del pressupost nacional.

Y aixó sense contarhi lo que 's paga de rellisquentas.

Está ben vist: podrá haverhi crisis; pero la taronja encare raja.

Recorts artístichs.

Un día en Joanet Sardá, després d'examinar un quadro que l'Urgell tenia exposat á ca'n Parés, representant l'entrada de un poblet á las primeras horas de la nit, quan la lluna s'aixecava tota térbola, digué:

—Magnífich; pero hi ha una inverossimilitut.

La inverossimilitut consistía en un fanal encés que brilljava á l'entrada del poble.

En Sardá deya, y ab rahó:

—En els pobles de fora, las nits de lluna no s'encenen els fanals.

Aquesta anécdota me 'n recorda un'altre del mateix género.

Molts anys enrera—per allá 'l 60 del passat sigle—en Batrituzzi va sorprendre á tothom ab un quadro que representava 'l Plá de la Boquería, y que, per lo molt celebrat que sigué, fou adquirit per l'Ajuntament.

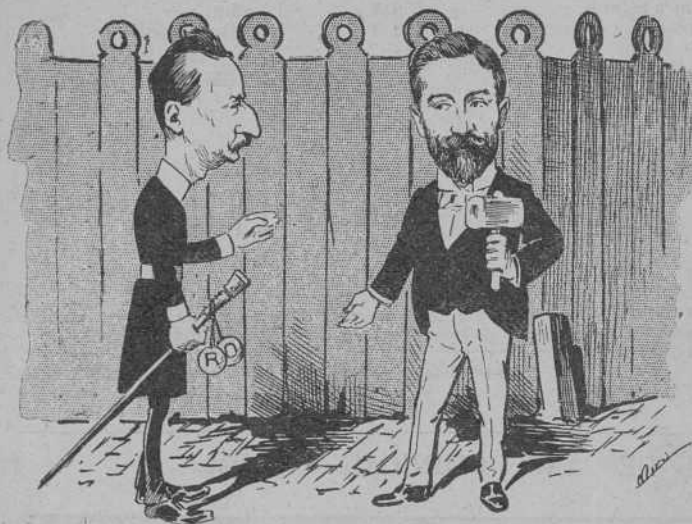
Un cop á la Casa Gran, l'arcalde Santamaría s'enterá de que un guardia municipal havia dit que hi havia un gran defecte. Maná cridarlo á la seva presencia, y 'l guardia tot esporuguit no s'atrevia á

APROFITANT LA GANGA

—Si ets bona minyona, 't portaré á un puesto.
—¿Ahont?
—A restaurarte la fstrxada, ara que l' Ajuntament no 'n fa pagar res.

PEL MONUMENT DE 'N PITARRA

—Querol, ¿y l' estatua?
—Lluch, ¿y 'l bloc?

revelar el defecte que hi havia observat. Mes per últim, obligat á declararho, digué:

—Ese coche que entra en la calle de la Boquería, va contra dirección. En vez de entrar, debería salir. L' alcalde Santamaria li va donar els galóns de distingit.

Una senyora avara deya:

—A mí la música dels pianos de manubri m' agrada molt.

—Y donchs si li agrada,—li deya una seva nebo-

da—¿per qué sempre que algún se posa á tocar abaix, no li dona may res?

—Aixó es un' altra cosa: á mí m' agrada la música; pero no tirar els diners per la finestra.

QÜENTOS

Un jove que tenia un apén-dice nassal més que regular, acostantse á una senyoreta de la qual estava bojament enamorat, li digué:

—Lo que tinch que dirli es una mica llarch.

Y la nena, que per cert, era molt xistosa, li respongué:

—Ah, ja sé, donchs, de qué vol parlarme: del seu nas.

Una pobra víctima al seu but-xí, ó siga al usurer que li deixava diners de tant en tant.

—Vosté es un home sense entranyas, ni sentiments. Lo qu' es á vosté no li agradan més que 'ls quartos.

—S' equivoca de mitj á mitj.

—¿A vosté no li agradan els quartos?

—Sí; pero hi ha un' altra cosa que m' agrada més: la plata y 'ls bitllets de banch.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Am-pa ro.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Pecas—Pesca.*
- 3.ª TARGETA.—*La corria de toros.*
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Cor-neli.*
- 5.ª GEROGLÍFICH.—*Per Masnouins Masnou.*

TRENCA-CAPS

XARADA

I

AL XARADISTA J. COSTA POMÉS

Ma set-cinch-dugas-sis d' endavinar xaradas sempre en las tevas trobo un *prima-dos-tres-quatre* que ben pochs xaradistas

demonstran en la práctica.

(Per una *segon-seata* que no es un' alabansa lo que jo dich, Pomés); puig com lo *cinch-sis-quatre* diu: *obras son amors y no bonas paraulas*, quí *cinch-quatre* llegit (escrich l' haver sense h, dispensa, ortografía).

LA ESQUELLA ó *La Campana* veurá qu' ets lo *cinch-dugas*, lo rey de las xaradas

∴ «Sr. Director: No puch aguantarme més: si no ho faig públich, revento.

Estich admiradíssim de la despreocupació del fulano que 's cuyda de les obras qu' en la casa del carrer del Bruch, cantonada á Cospes, están realisantse temps há. ¿Qu' es parent d' algún regidor, potser?

No s' ha vist al món de aprensio com la d' aquell bon home. Tenim á Barcelona unas Ordenansas municipals qu' en l' article 233 diuen que 'ls materials (parla de las edificaciones) «se colocarán y prepararán dentro de la casa.» y en l' article 243 manan que 'l duenyo de l' obra, un cop verificada la carga y descarga de materials, «deberá dejar expedito el paso á los transeuntes y limpia la calle.»

Donchs á n' ell, com si tot aixó ho diguessin á la parret. Contínuament té l' acera obstruhida ab pedras, trastos ó farda, y á tal punt arriba la seva frescura, que l' altre día, el dimars al vespre, per poch un servidor caych de cap dintre d' una enorme bassa de cals que l' home havia deixat al carrer, precisament al mitj del pas, sense fanal, ni corda ni *Cristo que lo fundó*.

Encare que, ocupats els regidors ab la organizació de las festas, cosa que segurament dona més... gust que 'l cuydar del cumpliment de las Ordenansas municipals, no es fácil que fassin cas de la meua denuncia, arri poch ó molt. Si vosté, Sr. Director, té la bondat de publicar-me aixó, lo qu' es aquest desahogo ja no hi ha qui me 'l quiti.—B. E.»

∴ Senyor Fura: ¡Aleluya! ¿Ve com enrahonant la gent s' entén?

Ara al menos sabem que 'l periódich á que 's referia en la seva primera carta es *La Tralla del carreter*, y la Biblioteca, la *Nova Catalunya*, quals famosos tomos se venian en aquestas darreras frás á 10 céntims la *peassa*.

Sabém també que l' individuo á qui fa referencia en alló de las lletras que 's quedavan en l' ayre, es un tal Ramón Campmany y Ayné.

Sabém que dit individuo no es procurador de casas, sino causídich.

Y sabem, per últim, que 'l deute de paper arriba á 800 pessetas.

Deu li pagui tan bell ramellet de noticias y li dongui alut y alé pera buscarne d' altrás.

En quan á lo que 'ns pregunta de si dit senmanari va deixar també un gep á l' imprenta Giró, hem de contestarli que no ho sabem y que si té ganas d' averiguarho, lo millor que pot fer es cuydarsen vosté mateix que tanta trassa sembla tenir en aquesta mena d' investigacions.

y que las fas total
com no las fá cap altre.

SAMUEL GRAN É IRURUETA

II

Una novela va dirme
que 'm deixaría en Marcial
y per mes que li demano
prima, dos, tersa, total.

T. RUSCA

ANAGRAMA

M' ataca sovint la tot
y ara ja un quart m' he trobat
en que, sense creure he ficat
els peus á un tot ple de llot.

J. COSTA POMÉS

TRENCA-CLOSCAS

A A I I S S

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas
un nom d' home.

MIQUEL PLANAS

GLOBO NUMÉRICH

8 6	.—Nota musical.
6 3 4 1 6 8	.—Emperador romá.
5 6 7 9 8 4 3 6	.—Nom de dona.
2 3 5 2 7 6 1 6 3.	.—Tmps de verb.
1 2 3 4 5 6 7 8 9	.—Poble valenciá.
1 6 7 5 2 8 9 3 6.	.—Ciutat espanyola.
5 6 7 1 9 3 2 7	.—Ofici.
5 6 3 6 7 4	.—Animal.
2 8 2 3 6	.—Nom de dona.
6 8 1 6	.—Carrer de Barcelona.
9 8 4	.—Comestible.
5 9 8	.—Llegúm.
1 2 8	.—Prenda de vestir.

A. VITALLA

GEROGLÍFICH

×
× ×
BARATO
D. A

LL. CARBÓ C.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

LA QÜESTIÓ DEL DESCANS DOMINICAL.—RESUM

¿Val á dirho net y clar?
Ferme, tot el món fa festa,

pero, per naps ó per cols,
també tot el món protesta.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Novedad **EL ALCOHOL**
EN LA INDUSTRIA

Tomo 4.º de la **Enciclopedia Ilustrada**
Ptas. 0'50

VIDAMOR

PER

J. BURGAS (Mayet)

Preu 1 pesseta

Acaba de publicarse

MANCHAS DE COLOR
obra nueva
Un tomo en 8º esmeradamente impreso con una cubierta á varias tintas, Ptas. 0'50

COLECCION DIAMANTE
TOMO 91
POR EDMUNDO DE AMICIS

PATRIOTISMO
Y
COLONIZACION
CON UN PREFACIO DE
ELISEO RECLUS
Un tomo en 8.º, Ptas. 2

Remeys casulans

PER
MANEL ROMEU GUIMERÁ
Ptas. 1

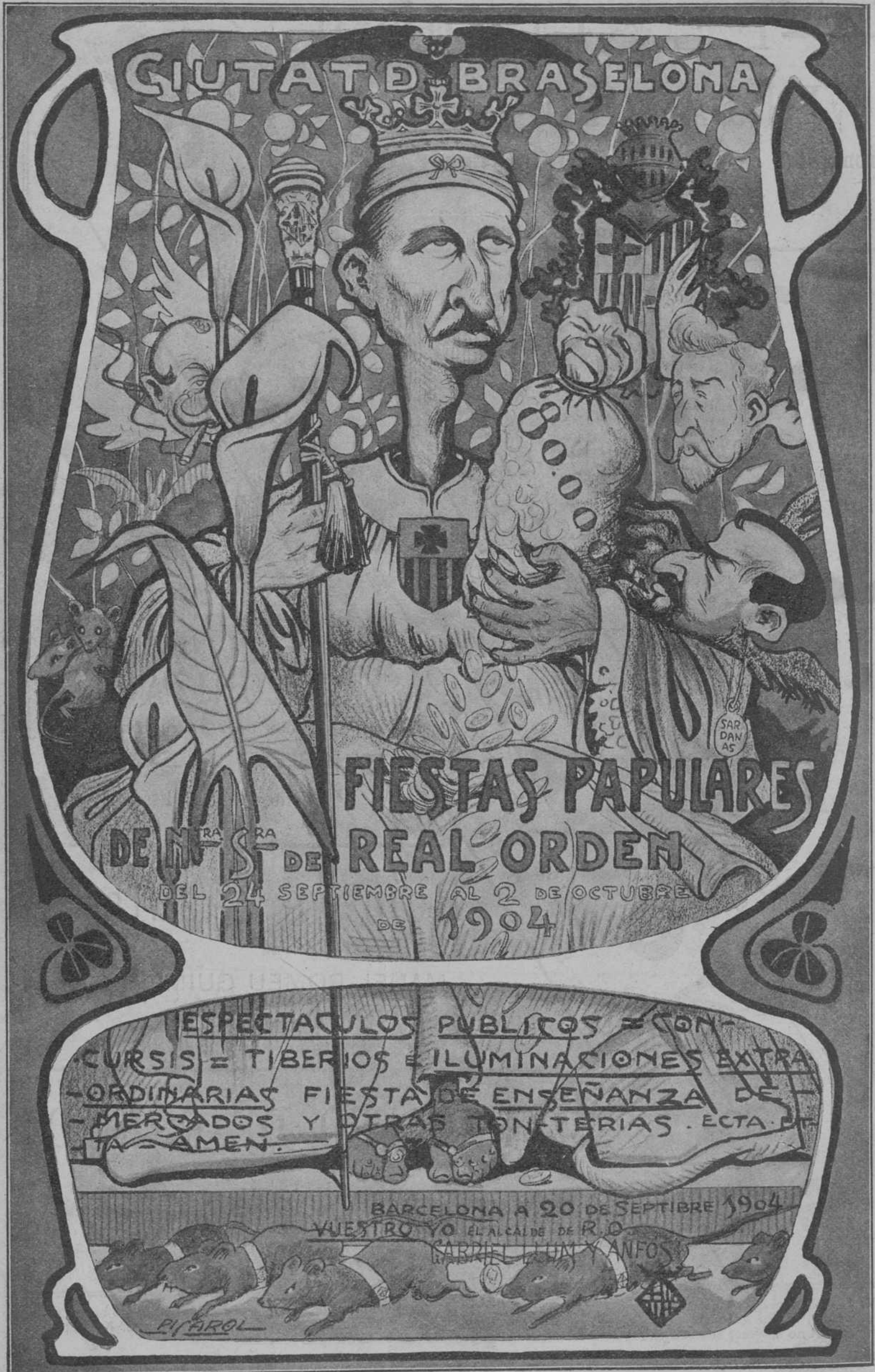
EL PROCESO DE CRISTO

FOR
F. PÍ Y ARSUAGA

Un tomo en 8.º, Ptas. 2

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de porta. No responém d'extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificar. Als corresponsals se 'ls otorgan rebatxas.

PERA ANUNCIAR LAS FESTAS

NOSTRE CARTELL.